

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Articolul Impăratului Wilhelm.

În reichstagul din Berlin s'a discutat Marți și Mercuri, săptămâna trecută, chestia cu articolul scris, ori inspirat de împăratul Wilhelm al Germaniei, și publicat într-o revistă engleză, articol despre care vorbisem într'un număr mai recent.

Cancelarul german, principele Bülow, a răspuns adecă la interpellările ce i s'au adresat în privința aceasta, și asupra răspunsului său s'a născut discuție interesantă și necruțătoare față de împăratul Wilhelm, căruia i s'a dat să înțeleagă, că nu aceasta e misiunea unui domnitor, să dea informații, ori să acorde interviuri gazetărilor.

Și-au motivat întâiu interpellanții interpellările anunțate, apoi a răspuns cancelarul, și în urmă s'au pronunțat de nou cei ce au adresat interpellările. Și cu toate că camera a luat la cunoștință răspunsul cancelarului, poziția acestuia e sdrucinată și să vorbește, că pe la finea anului își va părăsi postul. Pe calea aceasta vreau Germanii să constrângă pe Impăratul Wilhelm, să se lase de obiceiul de a politiza în afară, pentru că politica externă, — zic Nemții, — aparține țării, guvernului țării, nu domnitorului.

Apărarea pe care a făcut-o Impăratului său cancelarul Bülow o reasumăm în următoarele: A declarat în răspunsul dat la interpellările adresate, că nu poate să răspundă la toate punctele de interpellare, fiindcă trebuie să țină cont de efectul vorbelor sale în străinătate, și nu vrea să se adace un nou prejudiciu la marea pagubă, cauzată prin publicarea articolului difcultat.

Presupune de altcum, că nu toate detaliile din articol sunt esacte. De exemplu nu e esact delailul despre planul de război în contra Burilor, făcut de Impăratul. Era vorba numai de niște cugetări de natură pur academică, pe cari le-a comu-

nicat Impăratul reginei Victoria din Anglia, în formă de aforisme. Mai sunt apoi în articol unele expresiuni prea tari, mai ales în pasagiile referitoare la intervenirea războiului purtat contra Burilor, la politica Germaniei față de Japonia, și la sentimentul poporului german față de Anglia. Cu privire la pasajul acesta din urmă, cancelarul e convins, că toți deputații sunt de acord cu el, când afirmă, că poporul german dorește relațiuni de pace și de prietenie cu Anglia, pe baza stimei reciproce.

Cât pentru scopul publicării articolului, cancelarul a spus, că în urma atacurilor reciproce injuste și ostile dintre Anglia și Germania, s'a crezut că se face un lucru bun, dacă se caută a se aduce relațiuni amicale între aceste două state. Se face deci nedreptate Impăratului, dacă se trage la îndoială puritatea intențiunilor sale ideale. Recunoaște de altcum, că efectul nu a fost cel dorit și cel așteptat de Impăratul, ci din contră, articolul a produs în celelalte țări o profundă excitațiune și regrete dureroase. Faptul acesta va face pe Impăratul să păstreze în viitor chiar și în vorbirele private o rezervă indispensabilă interesului unității politice, cum și interesului autorității Coroanei.

Căci dacă nu va fi așa, nu ar putea purta, nici el, nici urmașul său răspunderea. Pentru greșala acum făcută ia asupra sa toată răspunderea, și garantează, că o asemenea greșală nu se va mai întâmpla. Spune apoi, că imediat și-a dat demisia, dar dorința Impăratului a fost, să rămână în post. A rămas, pentru că socoate de o datorință a sa se servească pe Impăratul și țara, în aceste zile grele, când întreaga situațiune cere cea mai serioasă atențiune, când e vorba, ca Germania să-și păstreze pozițiunea în străinătate și să facă să-i ajungă la valoare interesele. Roagă deci deputații, să nu mărească lucrurile,

să nu se arete mici de inimi în fața străinătății și nenorocirea să nu o facă chiar catastrofală, căci paguba nu este atât de mare, ca să nu poată fi reparată cu prudență. Vremile sunt grele, deci cu prudență au să fie cântărite lucrurile.

A mai vorbit și noul ministru de externe, Kiderlen-Wächter, care a luat locul lui Schön, trimis la primblare, pentru că cetind articolul, a spus că poate fi publicat, și a declarat, că greșala întâmplată tocmai ministerul de externe al Germaniei o regretă mai mult, dar ea s'a întâmplat, fiindcă tocmai pe atunci lucrările erau foarte multe și importante. Camera a luat apoi la cunoștință răspunsurile, iar propunerea făcută de unul dintre interpellanți, de a se pune la ordinea zilei o adresă către Impăratul, a fost respinsă. Situația a fost deci salvată, dar numai cu o majoritate de — trei voturi. Regimul personal al Impăratului Wilhelm e însă în — apunere.

Legea electorală. Incepem să publicăm mai la vale în întregime proiectul de lege despre alegerile de deputați la dietă, prezentat camerei din partea ministrului Andrássy. Asupra cuprinsului său vom reveni. Notăm, că dieta a ales comisiunea specială, care se va ocupa cu cenzurarea proiectului, și că, după cum suntem informați, comisiunea va face modificări însemnate în proiect.

Crisă în Austria. Baronul Bienerth nu și-a putut compune ministerul, decât din funcționari; va continua însă pertractările cu partidele din parlament, ca cel mult la anul nou ministerul de funcționari să fie schimbat cu unul parlamentar.

Anexarea Bosniei și Herțegovinei. Atât în dieta maghiară, cât și în senatul imperial dela Viena, a fost prezentat proiectul de lege despre anexarea Bosniei și Herțegovinei la monarhia noastră. Dieta ungară l'a predat unei comisiuni speciale spre cenzurare și raportare. Proiectul de lege e compus din patru paragrafi.

Budgetul. Dieta va începe Mercuri discuția asupra budgetului anului viitor, și anume, dacă va cere trebuința, în ședințe prelunge, de câte 8, eventual 10 oare, ca să se termine discuția mai repede.

Opoziția ungară. Deputații maghiari din dieta țării, cari nu fac parte din partidele dela putere, s'au unit într'un singur corp parlamentar, pentru a putea purta lupta mai cu succes în contra proiectului de lege despre reformele electorale. Conducătorul lor e Eötvös Károly, care în ședința de Sâmbătă s'a plâns, cu mult temei, că majoritatea parlamentară desconsideră minoritatea și nu alege în comisiuni membri și din sinul ei. A cerut deci, să se aleagă și vre-o 2—3 membri din opoziția maghiară în comisiunea încredințată cu studiarea și cenzurarea proiectului de lege al contelui Andrássy, o dorință, care probabil va fi împlinită.

Naționalistii și legea electorală.

Față de proiectul de lege al ministrului de interne Andrássy despre alegerile de deputați pentru dieta țării, clubul deputaților naționaliști a luat hotărâre, să poarte lupta mai departe, în dietă pentru a împiedeca votarea lui, precum și în afară de dietă, pentru a se arăta lumii, că poporul e de acord cu reprezentanții săi. Invitat să nomineze și clubul deputaților naționaliști un membru în comisiunea parlamentară de 31, care are să cenzureze proiectul de lege despre reformele electorale, clubul a refuzat să facă parte din comisiune, și a adresat, prin președintele său, următoarea scrisoare preșidentului partidului independist, dela care primise invitarea:

„Ilustre domnule președinte! Din încredințarea clubului parlamentar al naționalităților, am onoare a vă aduce la cunoștință, că preșidentului partidului independist, că clubul nu dorește a fi reprezentat în comisia de 31, esmițând pentru desbaterea proiectului referitor la votul universal, și astfel nu dorește a candida pe nimeni la locul de membru în com., oferit de ilustritatea voastră.

Cauza genetică a acestei deciziuni a noastre este, nu numai împrejurarea, că partidele de majoritate n'au dat loc partidelor din minoritate în cele mai ponderoase comisiuni ale parlamentului, — ceea-ce au făcut-o contra principiilor parlamentare, — și ce ne-a silit să abținem din toate comisiile parlamentare, — ci se bazează cauza deciziunii noastre și pe împrejurarea cardinală, că proiectul de lege pre-

FOIȘOARA.

Două expoziții săsești.

B) Expoziția agricolă din Sighișoara.

Reuniunea agricolă săsească transilvană și a ținut adunarea generală în Sighișoara, în zilele din 3—5 Octomvrie 1908, cu care ocaziune a aranjat și o expoziție generală.

M'am folosit de împrejurarea, că ziua principală, 4 Octomvrie, a căzut pe Duminică, și am mers la expoziție pentru am putea forma o judecată despre starea economică a Sașilor din Sighișoara și jur.

Sosind dimineața la orele 6 în Sighișoara, am întrebat de locul expoziției și mi s'a spus, că expoziția e în nu mai puțin de 4 locuri împărțită și la distanțe considerabile una de alta și anume: expoziția de poame, struguri și derivate la un cap al orașului, lângă seminariul săsesc, la depărtare de 4 km. dela gară; expoziția „de artă țărănească” în centrul orașului, în o sală a Hotelului Stern; expoziția de galițe în „Pavilionul Farkas”, aproape de gară, eară expoziția de vite, în târgul de vite. Aranjamentul acesta a fost pe cât se poate de rău, perzând vizitatorii

foarte mult timp alergând dela un loc la altul.

Expoziția de poame, struguri și derivate, a fost foarte bine reușită, material mult și frumos, aranjamentul însă a lăsat mult de dorit.

La expoziția aceasta mai instructive au fost sortimentele. Reuniunea agricolă săsească are o așa numită comisiune de pomărit (Obstbaumcomision) și fieștecare district (Bezirks-Verein) are despărțământ de pomărit (Obstbau-Abteilung). Comisiunile acestea au stabilit un sortiment normal de mere și pere, cari sunt de recomandat pentru cultura în mare, eară despărțământele și-au stabilit din soiurile acestor sortimentul local și soiurile din acest sortiment le propagă și răspândesc.

La expoziția aceasta încă au iese la iveală soiurile acestea și anume merle: Schöner von Boscoop, Boiken apfel, Parmen auriu — Wintergoldparmäne, London Peppind, Raumanns Reinette, Bleuheim Reinette, Batall și altele, ear din pere: Untoasele lui Diel—Diels Butterbirne, Untoasele lui Liegel—Handerport și etc. Sortimentele acestea sunt foarte instructive, căci ne arată ce poame să cultivăm și știut este, că folosul pomăritului nu mai atunci e mare, dacă să cultivă soiuri puține, dară acestea să se cultive în massă. Struguri încă au fost mulți și frumoși. Au mai fost expuse diferite mașini ne-

cesare la prepararea mustului, un cupitor de uscat poame etc., dar n'a lipsit nici literatura pomologică.

Înainte localului au fost expusi pomi cu trunchiul de diferite înălțimi. Fischer și Comp. din Aiud a avut și o plantațiune improvizată.

Admirabile aa fost diferitele conserve de poame (compot, marmelade, — gele etc.) și legume pregătite de dna Emilia Schuller din Bistrița. Acestea au și fost atras deosebita atențiune a femeilor.

De aici am mers la expoziția „de artă” (Kunstaustellung). În o sală a hotelului „Stern” au fost expuse lucruri de mână femeiești, țesături și broderii. Expoziția aceasta a fost de tot monotonă. Monotonia, care caracterizează poporul săsesc în cântecele și jocurile sale, ese la iveală și în „arta” lui. Predominante au fost două colori: roșu brodat în alb (a fost mai mult) și în urmă negru brodat în alb. În un loc am văzut și puțină colorare galbină. Gustul fin, dezvoltat la poporul nostru românesc în măsură mare, apoi bogăția de colori și figuri, pe cari le vedem zilnic la simple țărance de ale noastre în țesăturile lor, la Sași nu există. De altfel în ce privește „arta țărănească” noi Românii, precum este recunoscut, le suntem cu mult superiori Sașilor.

Expoziția de vite a fost pe cât se poate de rău aranjată. Privitorul nu a

avut nici o perspectivă asupra întregului. Proprietarii în continuu își schimbau locul cu vitele lor. Vite s'au expus puține, în total 168 capete, din acestea au fost circa 36 tauri. Puțini de tot. Vitele cele mai frumoase le-au expus Sașii din Țara-Bărsii (acestea sunt organizații în reuniune pentru prăsirea vitelor și au introdus și ei registrul genealogic). Ei au și câpătat premiile cele mai multe. Vitele din jurul Sighișoarei și a Mediașului sunt foarte încrucișate cu rasă de „Simmenthal”. Dacă se va continua cu cultura vitelor ca până acum în părțile acelea, în curând nu se vor mai găsi vite de rasă Pinzgau curată. În părțile acestea Românii pot concura cu Sașii. De altfel s'a întâmplat mai de multe ori, că la târgul de vite de prăsili, care se ține în fiecare an primăvara în Mediaș, premiile cele dintâu le-au câștigat Românii cu vitele lor, crescute și ținute pe locuri luate în arând!

Ultima secție de vizitat s fost expoziția de galițe. Aceasta a fost bine și frumos aranjată, materialul expus însă a fost puțin și putea fi și mai bun. Nu a fost la această expoziție materialul, pe care l-au expus prăsitarii de galițe cu alte ocazii. Admirabile au fost rațele de „Peking”. Ele au fost animalele cele mai frumoase din expoziție. După rațe au urmat găștele de Emden, apoi 1 familie Orpington galben, una Phymouth Rocks, și

lor pentru ca să țină pe credincioși în ignoranță și superstiție.

Părintele Vasile Debu la acest loc ilustrează prin câteva din nenumăratele cazuri, că acel soi de preoți, indeobște numiți *păscălieri*, au o influență și mai dezastruoasă, întrucât ei dejosese nimbul preoției întregi, atât direct, cât și indirect, și drept lecuire a acestei cangrene își exprimă dorința, întâmpinată cu aprobare de conferință, că pe acei preoți, ce și-au uitat așa de mult de sine, toată preoțimea să-i boicoteze, să fie arătați ofiului protoposco, să nă fie trași la răspundere și, — adaugă p. N. Clonța — să se ceară Venerabilului Consistor ca să fie destituiți.

Credem, că autoritățile noastre bisericești vor aprea după însemnarea ei această justă isbucină de indignare.

Intre altele s'au subscris acții la banca „Lumina” și s'a decis ținerea conferinței viitoare în *Lisa*. Ce rezultate va aduce schimbarea locului unde să se țină conferințele, — vom vedea.

Rolul României în Orient.

(Fine).

România singură printre toate celelalte țări a știut să reziste tuturor încercărilor de acaparare a lui Standard Oil Company, și e de observat, că guvernul românesc în tratatul de curând încheiat cu Statele-Unite a rezervat o perfectă libertate de acțiune, în ce privește industria și comerțul petrolului.

Emanuel Costake a expus prezum urmează politica externă a României:

„Politica noastră externă trebuie să respecte orice tratat internațional, care stabilește condițiile politice ale României și i asigură neatrănarea. Astfel ea va câștiga încrederea marilor puteri. Situațiunea geografică a țării și neutralitatea sa cer, ca ea să fie totdeauna în stare de a apăra granițele sale și de a face să se respecte neutralitatea sa. O bună organizare a forțelor militare ale țării este absolut indispensabilă.”

Ion Brătianu a fost și mai precis: „În ce privește relațiile noastre externe, o strictă neutralitate menținută printr-o veghere constantă pentru siguranța publică și pentru granițele noastre, va fi a noastră principală preocupare.”

Politica românească, în afară de câteva rari ocazii, nu s'a schimbat. Ea a fost în totdeauna eminamente pacifică, consacrandu-se desvoltării tuturor forțelor națiunii, progresului sub toate formele, și a veghiat mai ales, ca progresul să se realizeze respectând tratatele internaționale și fără a vătăma pe vecinii săi.

Care a fost și trebuie să fie rolul României în Macedonia?

Mai întâi ea trebuie să convingă Europa, că printre Bulgari, Greci și Albanezi, există în această provincie otomană o populațiune de sânge român, soră după origină, doritoare de a se desvolta după genul rasei sale, credincioasă limbii și tradițiilor sale. Pe lângă aceasta, acești Români sunt un element de ordine, muncitori și pacinici, și sunt cei mai credincioși supuși ai sultanului.

România nu urmărește o politică de aventuri. Ea nu se lasă a fi târâtă în întreprinderi nebunești, însă în același timp ea urmărește cu interes evenimentele care se desfășură pe granița sa meridională. Ea conservă o perfectă libertate de acțiune. Ea este pregătită pentru orice eventualitate. Ea așteaptă evenimentele.

Evident, în caz de revedere a tratatului de Berlin, România își va exprima punctul ei de vedere și opiniile sale, cari vor fi ascultate cu atențiune, din cauza sacrificiilor ce regatul și-a impus și din cauza devotamentului ei pentru interesele pacifice ale Europei.

Dacă s'ar ridica din nou chestiunea Dunării, România ar fi perfect justificată de a ridica vocea, de oarece ea s'a arătat capabilă de a supraveghea Dunărea de jos și a lucra împreună cu marile puteri în comisiunea europeană a Dunării.

Evenimentele de peste frontieră nu preocupă de loc pe Români. Pentru acest cuvânt Bucureștii sunt perfect de liniștiți cu toată criza de față. Când interesele țării sunt în joc, România știe ce are de făcut și face. Altminteri ea stă la o parte. Cu toate acestea, această moderațiune nu trebuie să fie luată drept slăbiciune. Regatul român se întâlnește neînțeles, păstrându-și energiile sale naționale pentru ocaziunea în care datoria patriotică va face apel la tăria sa de acțiune.

Atitudinea României în fața evenimentelor recente a fost resumată de către dl Sturdza, care vorbind într-o întrunire liberală la București a declarat, că România nu are nimic de opus declarării independenței Bulgariei. Ea a contribuit la

formarea statului bulgar, deci nu poate fi ostilă propriei sale opere. România este asemenea independentă și trebuie să se uite cu un ochiu favorabil la progresul vecinilor sei pe calea libertății. Țara noastră nu trece prin nici un pericol, de oarece drepturile sale sunt asigurate prin convențiunea dela Paris. România, a zis dsa, își va urma politica sa tradițională de a-și păzi interesele, fără a provoca conflicte nefolositoare.

Dl Sturdza a declarat în același timp că, dacă situațiunea în Orient s'ar desfășura altfel decât după transformarea stării de fapt în stare de drept, România ar lua măsurile pe cari i-le-ar dicta interesele sale și împrejurările, cu toată tăria și demnitatea necesară. Ea nu s'ar băga nici decum într-o politică de aventuri, care ar expune o la cele mai mari primejdii. Dar în același timp, ea n'ar putea să se facă ridicolă, reclamând teritorii imaginare în Balcani.

Datoria sa este mai mult decât oricând de a lupta cu o energie neîncetată pentru a-și întări situațiunea internă și a găsi o deslăsură largă și democratică pentru problema sa agrară.

Românii nu uită opiniunea lui Bismarck, că atunci când un stat mic se amestecă în chestiuni pe cari trebuie să le rezolve marile puteri, trebuie să-și plătească scump acțiunea sa. Și România munceste singură pentru salvarea sa printre amici. S'a recunoscut ceea ce precedă într-o notă circulară publicată la București cu privire la evenimentele recente: „Nu a fost și nu este o înțelegere cu Austria și nici cu vre o altă putere. România este absolut liberă de a judeca situațiunea după propriile sale interese și de a le apăra în cas de atacuri. Chestiunile cari au luat naștere în urma evenimentelor din Balcani, vor fi tratate de către puteri. România nu turbură nici decum pacea și nu va pune nici odată obstacole soluțiunei pacifice a dificultăților internaționale.”

Dacă o conferință europeană are loc, reprezentanții României vor avea într-ansa un loc important. Dacă puterile semnate ale tratatului de Berlin vor fi convocate singure, atunci opiniunea României va avea o valoare tot așa de mare, dacă nu mai mare decât a oricărei alte țări.

NOUȚĂȚI.

Universitatea sâsească. Sâmbătă în 14 Noembrie nou s'a deschis sesiunea reprezentanței universității sâsești în Sibiu, prin comesul sâsec, comitele suprem *Gustav Thalmann*. S'au ales comisiunile obicinuite, cari s'au apucat numai decât de lucru.

De 60 de ani. Sâmbătă în 14 Noembrie n. a fost domnul prim-ministru *Wekerle* de 60 de ani. Când a intrat în dietă, i s'au făcut ovațiuni.

Instruarea analfabeților. „*Revista Economică*” pledează în numărul mai nou pentru punerea de premii din partea tuturor băncilor românești, pe seama învățătorilor și a preoților, cari se vor distinge la iarnă prin instruirea în scris și cetit a celor ce nu cunosc această măiestrie. Negreșit, că pe calea aceasta s'ar putea provoca o emulație îmbucurătoare, și lucru principal, ducătoare la scop.

Prezidenți de senat la Curia regească din Budapesta au fost numiți din partea Maestății Sale următorii: Dr. Neuberger Ignatz, Dr. Beck Hugo și Valkay Bertalan. Cei doi primi sunt Evrei, din care motiv ziariul „*Alkotmány*” se plânge, că ni se jidovește și — justiția!

Maghiarisarea școalelor. Pe baza articolului de lege 27 din anul 1907 paragraful 18, ministrul de culte și instrucțiune publică a decretat trei școale românești din comitatul Clujului de școale cu limba de propunere exclusiv maghiară, iar în unsprezece școale a ordonat, ca propunerea să se facă și în limba maghiară, paralel cu propunerea făcută în limba română. Pe semne intențiunea e să se sporească analfabeții în patria noastră, iar nu să scadă numărul lor!

Curtoasie. Înaltpreasfinția Sa, Metropolitul-Primit din București, care după cum am fost anunțat, e bolnav și a fost supus unei operațiuni, a primit o scrisoare dela rabinul Dr. Beck din București, în care acesta îi spune, că în Duminecă trecut s'a oficiat o mare slujbă divină în sinagoga cea mare din București, pentru în-sănătoșarea Înaltpreasfinției Sale.

Hymen. Domnul Petru Medesșan și dsoara Mărioara Bratu, anunță celebrarea cununiei lor religioase, ce s'au ținut la Duminecă în 22 Noembrie n. a. c. la 3 oare d. a. în biserica gr.-or. din Sâmbenedic.

Domnul Iorga greșește! Domnul Iorga ne ceartă iarăși, fără să știe pentru ce. Zice, că publicarea recenziunii despre reprezentația teatrală a piesei *Jozetta* e, ori înconștientă, ori imoralitate. Nici una, nici alta, dle Iorga. Pentru că trebuie se știți, că *Jozetta* dată în limba germană în Sibiu, nu e *Jozetta* dată în francuzește la Paris, ori în românește la București. Neamțul, care a tradus-o, a avut bunul gust de a o acomoda simțului moral al publicului german, care e același, în Berlin, în Viena și în Sibiu. Iar aceea ce primește de bun moralul public german din Sibiu, poate se primească de bun în toată liniștea și dl Iorga, cu noi împreună.

Sarah Bernhard, celebra tragediană franceză, vine în luna viitoare cu o trupă proprie teatrală la București, unde va da o serie de trei reprezentațiuni. Se vor juca piesele: *Tosca*, *Aiglon*, *Le Passe*, *Dama cu camelii*, *Les Bonfons*, *La Sorciere* și *Dsoara Lacouvreur*.

Mormântul lui André. Înainte cu zece ani plecase curajosul André din Norvegia cu doi tîvarăși, într'un balon mare, spre polul nordic, pentru a-l descoperi și a da știri despre el. În curând însă i-a perit urme, și lumea a crezut că s'a nefericit în aceasta expediție foarte cutezată. Acum, după zece ani s'a aflat, că lumea avea dreptate. André a murit pe drum, și a fost înmormântat de tovarășii săi nu departe de Cap Mugora, în partea nordică a Labradorului. Un căpitan de corabie din Danemarca, umblând acum de curând pe acolo, a aflat adevărul că la capul unui mormânt, pe care se afla numele André. A făcut săpături și a dat de scheletul unui om, și de o ladă plină cu scrisori, din cari a constatat, că cel înmormântat a fost cu adevărat André.

Din dascăl — ciobotar. Un învățător din Arad, cu numele Weber, care de 38 de ani funcționează pe cariera spinosă a dascăliei, a intrat înainte cu un an ca ucenic la un ciobotar, care e totodată și pedelul școlii și a învățat meșteșugul, astfel, că acum a fost declarat sodal. Dascălul va mai face acum praxă ca sodal doi ani de zile, apoi trece la pensie și va deschide prăvălie proprie ca ciobotar.

Greva Finmanilor. Greva socialdemocraților din Fiume, înscenată din pricina proiectului de lege al contelui Andrássy, care nu dă drept electoral *egal* și *secret*, a fost de scurtă durată. În ziua a doua ea a fost interuptă și muncitorii și-au văzut iarăși de lucru. Nu prea merge cu greva în timp de eamnă, când pe lângă muncă mai trebuie și lemne de foc!..

Soartea bețivului. În Nagykő-ös un bețivan a intrat într-o covrigărie, unde a început a molesta lumea și a o împedea în săvârșirea afacerilor. Proprietariul covrigăriei, perzânduși dela o vreme răbdarea, a deschis ușa și l'a aruncat pe bețivul afară, iar acesta a zăcut pe pământ, atât de rău, încât la moment a murit. S'a deschis o anchetă.

Cavalerul. Zilele trecute a fost arestat un cavalier bine cunoscut mai ales publicului din localurile de noapte ale capitalei Budapesta, un funcționar dela sactoratul de dare al capitalei, cu numele Jeny Iozsef, despre care s'a constatat, că a săvârșit crima falsificării de cambii în vre-o două mii de casuri. Complicele seu, un învățător din Budapesta, a murit, și pe calea aceasta a scăpat de pedeapsă.

Omor triplu. În orașul Vinga din comitatul Timișului a fost aflat țaranul bulgar bine situat Pavel Traicu într-o dimineață mort, împreună cu soția sa și cu fiiorul de 16 ani, cu numele Pavel. Toți trei au fost sugrumați în somn. Ucigașii au furat apoi tot ce au aflat în casă, au prins caii la trăsură, și au plecat cu caii și trăsura lui Traicu. Gendarmeria urmărește făptuitorii, dar până acuma nu le-a dat de urmă.

La fondul „Episcopul Nicolae Popa pentru masa învățăcelor meseriași”, au mai dăruit: căpitanul penzionat Constantin Stezariu, acum locuitor în Jina, 1 cor.; Nic. Vlad Stezar, paroh în Jina, 20 bani; Stefan Doichia, sodal frizer, 60 b.; preotul Nic. Corciu din-Ponorel, aplicând pe fiul seu Nicolae, absolv. de 4 cl. gimn. la meseria lăcătușeritului în Sibiu 1 cor. și Vic. Tordășianu, prezident, 10 bani.

Din public.†)

Mulțămită publică.

Pe baza rescriptului P. V. Consistor Nr. 5283 Ept. s'au trimis în anul 1906 apeluri la frunzele comune din tractul Săliște pentru ajutoare la zidirea unei noi biserici în filia Bretelin, tractul Devei, — care zidinduse în decursul anului 1907, parte din venitele bisericii vechi, parte din ajutoare benevole — în mai imprumutând 800 de coroane, — în 30 Septembrie v. 1907 s'a și sfințit acest lăcaș prin mandatarul Excelenței Sale, domnul asesor Nicolau Iscan.

Frunza comună Gurarului nu ne-a dat uitării, ci și în al 11-lea ceas a binevoit a ne trimite un modest ajutor de 100 coroane, colectat prin dnul Ioan Ivan not. în pensie, dela următorii: Com. polit. 20 cor. Ioan Ivan și soția sa cor. 11-60 Ioan Manta par. 5 cor. Nicolae Comaniciu not. 11-lea Aurel Decsi not. I., Ilie Măcelar, Luca Costescu câte 3 cor., Valeriu Arsenie 2-80, Vasile Conțu jun. Ioan Simon, Dimitrie Milea, Ioan Tristu, Ilie Petru Bradu, Dionisie Aron preot gr. cat. Ioan Comșa, Petru Ceontea și Dim. Pampu câte 2 cor., Ioan Radu, Căndea și Petru Toma câte cor. 1-40, Carol Suller cor. 1-20 Ioan Vlad colector, Adam Dalk, Dionisie Dancea, Nicolau Conțu, Iacob Catoiu, Dl Hanzu, Nicolae Stanciu, Ioana G. Popa, Ioan D. Catoiu și V. Ceoran câte 1 cor. V. Mihanciu 40 fil., și P. Tristu 20 fil. și ulterior ni s'au trimis dela Marina G. Cristin din Cacova 5 și dela văduva Ana Ioan Duma din Săcel 1 cor.

Subscrierul în numele com. par. aduc tuturor acelora, cari au contribuit la lăcașul cel sfânt mulțămită, rugând pe atot puternicul Dumnezeu, ca să le răsplătească din darurile sale cele bogate.

Cârjiți, cu filia Bretelin, 5/18 Octomvrie 1908.

N. Platoș
paroh.

Publicațiune.

— Stipendii pentru meseriași. —

Magistratul orașenesc din loc cu data 4 Noembrie c. Nr. 11518, ne aduce la cunoștință, că din fondul Francușe Iosif I., creat de orașul Sibiu întru aducerea aminte a suirei pe tron a Maestății Sale, va împărți în 1909 două stipendii de câte 200 cor. pe timp de un an.

La aceste stipendii pot concura tineri industriași, fără deosebire de confesiune și naționalitate, cari au absolvat cu succes eminent școala industrială (de meserii) din loc sau una din școalele de specialitate din Sibiu, și cari, în scopul perfecționării lor, s'au aflat acum, sau vor să se perfecționeze pe viitor în străinătate.

Unul și același competent poate să fie considerat la împărțirea stipendiului de 3 ori după olată, dacă poate dovedi, că cercetează vr'o școală specială din meseria sa, sau dacă dovedește cu atestat, că timpul îl folosește conștient întru perfecționarea sa.

Cererile, scrise cu mână proprie și documentate în regulă, sunt a se adresa cel mai târziu până în 25 Noembrie n. c. magistratului orașenesc din Sibiu.

Sibiu, 13 Noembrie 1908.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

Vic. Tordășianu
prez.

Stefan Duca
notar.

Teatru german.

Luni: *Gasparone*, operetă.

Marți: *Walzertraum*, operetă.

Fete și băeți

se desvoaltă repede și bine și își pierd toate casurile de slăbiciune, dacă le procurați nutreământul de lipsă în forma

Emulsiunea lui SCOTT

cel mai bun dintre toate mijloacele de întărire, care în decurs de 32 ani a fost cald recomandată atât de medici cât și de moașe.

Emulsiunea lui SCOTT

e dulce ca crema și mai ușor de mistuit ca laptele. 3 (270) 2-5

Prețul sticlei originale cor. 2-50. Se găsește în toate farmaciile.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această redacțiunea nu primește răspunderea.

zentat, în principiile fundamentale e lip-
sit cu totul de acele calități, cari ar asigura
desvoltarea democratică a țării, precum și va-
lăditatea egală a popoarelor, cari constituiesc
țara. Proiectul prezentat e departe de re-
forma electorală pusă în prospect prin
promisiuni hotărâte a tuturor factorilor
din stat, — și astfel abstrăgând dela im-
prejurarea, că activitatea noastră în co-
misiune apare fără prospect din punct de
vedere al valorisării principiului democra-
tismului, nu putem să luăm parte nici în
activitatea premergătoare a comisiunii și la
pregătirea proiectului, căci nu vom a pro-
duce prin conlucrarea noastră impresia,
că prin prezentarea proiectului din che-
stiune considerăm promisiunea politică fă-
cută cu toată hotărârea de împlinită. Primiți
ilustrisime domnule expresiunea deosebi-
tei mele stime. Budapesta, la 12 Noem-
vrie v. 1908.

Dr. Teodor Mihali
prezid. clubului deputaților naționaliști.

Proiect de lege

despre alegerea de deputați la dieta țării.

Dreptul activ și pasiv electoral.

§. 1. Drept de alegere la alegerile de
deputați pentru dieta țării are fiecare bărbat,
care e cetățean de stat al Ungariei, a
împlinit al 24-lea an de etate, are locuință
stabilă, nu se află în serviciu public in-
compatibil cu îndreptățirea de a alege, și
nu e eschis dela dreptul de alegere.

§. 2. Locuință stabilă, cerută pentru
îndreptățirea de a alege, are acela, care
de cel puțin un an locuiește în aceeași co-
mună, în casă proprie, ori cu drept de ser-
vitute, ori apoi în locuință cu chirie, luată
pe lângă abțicere de cel puțin două săp-
tămâni, sau are locuință independentă, în
loc de competență, sau locuiește de cel
puțin un an la unul din aceiași comună,
care are o astfel de locuință.

Locuința precizată în introducerea
aceasta nu se pretinde pentru îndreptățir-
rea de a alege dela acela:

1. Care e aplicat în funcție de stat,
la comitat (municipiu), ori la comună, ori
e aplicat la institute publice, întreprinderi
datoare să de socoteală publică și la
reuniuni, și care funcționează ca preot al
vreunei confesiuni recipiate și recunoscute
din partea legii.

2. Care, fie singur, fie cu soția, sau
cu copiii sei legitimi minori, cu cari tră-
ește împreună, posedă o astfel de proprie-
tate de pământ, casă, mine, după care în
anul ce a premers compunerii, respective
rectificării listelor electorale, a fost în-
greunat în aceeași comună cu cel puțin
osută coroane dare directă de stat, fără
darea generală supletorie de venit, com-
putându-se aci și scutirea provizorie de
dare, după pământ și casă.

3. Care pe baza numirii primite dela
Regele, ori dela careva dintre ministrii co-
muni, are încredințarea de a face serviciu
în afară de teritoriul țărilor aparținătoare
sfatei coroane ungare.

§. 3. În serviciu public incompatibil
cu îndreptățirea de a alege stau:

a) Ofițerii, preoții, gajistii și soldații
puterii armate, respective ai gendarmeriei,
aflători în serviciu activ, fie permanent,
ori provizoriu, înțelegându-se aci și cei
concediați în mod provizoriu, nu însă cei
chemați la deprinderi de arme, conform

galițe de rasă transilvană, cu gâtul golaș.
În expoziție au mai fost și alte soiuri
(Langohan, Wyandott, Darking etc.) In-
structivă și interesantă a fost demonstra-
rea sortării și a pachetării ouălor pentru
export. Prăsitorii de galițe din Sighișoara
sunt organizați și în reuniune de acest fel.

Tot aici am văzut întâia-oriă „ca-
prele de Saan” (Saanziege). Acestea au
culoare albă curată, uger mare și dau câte
5—6 litre lapte la zi. Sunt capre, cari se
pot ține în grajd. După informațiile pri-
mite, laptele lor e căutat și se plătește cu
30 bani litru.

Ar fi de dorit, ca și dintre Români
să participe la asemenea expoziții cât mai
mulți, și nu numai bărbații, dar și femeile,
de oarece dela asemenea expoziții numai
profita putem. Numai la expoziții putem
vedea, în ce și în cari rami ai agriculturii
suntem rămași îndărât, cum trebuie să lu-
crăm, pentru a ajunge la un scop, și mai
ales putem vedea, că cum anume să nu
lucrăm, dacă vom să ne ferim de pa-
gube. De aceea să cercetăm, dacă numai
ni-se dă ocazia, expozițiile, fie acelea de
orice natură, căci folosul tot al nostru
va fi.

Sibiu, Octomvrie 1908.

Aurel C. Cosciuc.

datorinței legale, și puși din acest sfârșit
în serviciu activ pe un timp determinat.

b) Membrii de rând ai poliției de
stat, comitatense ori comunale.

§. 4. Este eschis dela exercitarea drep-
tului de alegere:

1. Celce a primit prolongire de mi-
norenitate.

2. Cei alienați, slabi de minte și sur-
domuții, cari nu se pot înțelege cu alții
prin semne.

3. Cei căzuți în concurs, ori puși sub
curatelă pentru risipă.

4. Celce trăește din milă publică, din
ajutor public, ori a fost împărțit de el,
și dela ziua din care nu-l mai primește
nu s'a împlinit încă un an. Nu e eschis
însă acela, care din cassa de ajutorare a
bolnavilor, ori din alte asemenea casse pri-
mește ajutor ori rentă, și nici acela, care
din cauza vreunei catastrofe elementare a
primit ajutor, și în sfârșit celce, el sau
copilul seu, primește stipendiu, scutire de
didactru, ori de taxe de examen.

5. Celce pentru beție, cu care a pro-
vocat scandal public, a fost pedepsit în
curs de doi ani cel puțin de două ori cu
sentință ridicată la putere de drept, și
dela împlinirea pedepsei din urmă, ori dela
întrearea prescripției cu privire la ea, nu a
trecur încă un an.

6. Acela, al cărui drept electoral a
fost suspendat din partea judecătoreiei, care
decide în mod valabil asupra alegerilor de
deputați la dietă.

7. Celce pentru crimă ori delict e con-
damnat la pierdere libertății, dela ridicarea
sentinței la putere de drept, până la împli-
nirea pedepsei, ori întrearea prescripției, —
cu excepția cazului, când pedeapsa se iartă
în mod condiționat, ori pe calea grației
regelui. Apoi cel pus în libertate în
mod condiționat, și cel aflător în arest
preventiv pentru crimă ori delict, în urma
hotărârii judecătorești, intrate în putere
de drept.

8. Cel ce pentru crime ori delict e să-
vârșite din răvnă de câștig, ori de cele
cuprinse în articolul de lege V dela 1878,
§ul 172 alinea a doua și îndreptate în
contra statului, și de cele ce se lovesc de
legea din 1908 despre emigrări, e con-
damnat cu sentință ridicată la putere de
drept, dela împlinirea pedepsei, sau dela
întrearea prescripției începând, în curs de
cinci ani.

9. Celce e oprit dela exercitarea drep-
turilor politice prin sentință ridicată la
putere de drept, sub durată opreliștei tre-
cută în sentință. Dacă pedeapsa, care es-
chide îndreptățirea de a alege, a fost ier-
tată, întreagă ori în parte, din grația re-
gelui, termenul precizat sub 8. se începe
dela datul grației. Dacă pentru crimă ori
delict vine decretată și suspendarea drep-
turilor politice, termenul suspendării vine
computat în termenul stabilit sub pun-
tul 8.

§. 5. Despre alegători se compun liste
electorale. Dreptul de alegere și-l poate
exercita numai alegătorul trecut în listă.
Cel trecut în listă poate să-și exercite
dreptul electoral și în cazul, dacă în înțe-
lesul paragrafilor 1—4 nu i-ar compete
acest drept. Acel membru al puterii armate
însă, care conform datorinței sale legale,
face exerciții de arme, în timpul în care
face în scopul acesta serviciu activ, nu
poate să-și exercite dreptul de alegător.
Votul aceluia, care deși e trecut în listele
electorale, totuși e eschis dela îndreptă-
țirea de a alege, — pe baza §-lui 4 pun-
tele 6—9, — e nevalabil, dar nevalabilita-
tea poate fi decretată abia în firul proce-
durei judecătorești, ce se va deschide pen-
tru invalidarea alegerii de deputat.

§. 6. Alegătorii cari știu ceti și scrie
(alegătorii direcți) își exercită dreptul de
alegere direct și personal, ceilalți în mod
indirect, prin reprezentanți.

§. 7. Un vot au alegătorii direcți,
cari nu intrunesc condițiile pentru a
avea vot dublu sau triplu, și represen-
tanții alegătorilor indirecti.

§. 8. Vot dublu are alegătorul di-
rect, care:

1. a absolvat cel puțin clasele inferi-
oare ale unei școli medii (gimnasiu, școală
reală) ori școli civile, sau ale unei școli
egale în privința învățământului cu acestea,
cum sunt școlile economice, de mine, de
artă, de industrie, comerț, comunicație
etc. ori din școlile inferioare reale mili-
tare și honvezești clasa corăspunzătoare,
sau cel puțin școala specială economică,
de mine și de industrie, cu bun succes.

2. Este, ori a fost aplicat în mod legal,
în un post, ori are o ocupație, sau a
avut, pentru care după lege să cere cel
puțin absolvarea clasei corăspunzătoare
din vre-una din școlile amintite în pun-
tul prim, respective, absolvarea școlii de
specialitate, ori apoi se cerea atunci, când
respectivul și-a ocupat postul ori și-a în-
ceput ocupația.

3. A împlinit anul al 32-lea de etate,
a făcut serviciul militar, activ și ca reser-
vist, și are cel puțin trei copii legitimi,
ori legitimați, sub puterea sa părintească.

4. Plătește ca dare de pământ, casă,
mine, întreprindere, rente sau de câștig, fără
darea generală supletorie de venit, din-
tr'un singur soi de dare, fie singur, fie
la dare de pământ, casă și pentru mine,
cu soția și cu copiii legitimi ori legiti-
mați împreună, în anul care premerge
compunerii ori rectificării listelor electo-
rale, fie chiar și în mai multe comune,
douăzeci de coroane dare directă de stat,
computându-se aci și provizoria scutire de
dare după proprietatea de pământ și de
casă.

5. În economia, industria, comer-
ciul, întreprinderea sau gospodăria sa, ca
stăpân, aplică cel puțin de cinci ani ba-
rem un serviciu trecut de 16 ani, de gen
masculin (pe același ori pe mai mulți) pe
lângă plată (sâmbrie).

6. În economia, industria, comerțul,
întreprinderea, gospodăria altuia, e apli-
cat pe lângă plată (sâmbrie) cel puțin de
cinci ani la unul și același stăpân.

7. E aplicat la același stăpân cel pu-
țin de trei ani în calitatea precizată în
punctul 6, pe lângă sâmbrie, și în listele
electorale a fost trecut în anul care a
premiers acestor trei ani, pe baza punctului
6, cu drept dublu de alegere.

8. Odată pentru totdeauna are drept
dublu de alegere acela, care în calitatea
precizată în punctul 6, a fost aplicat pe
lângă sâmbrie la același stăpân cel puțin
opt ani.

Nu poate fi considerat de aplicat în
sensul punctelor 5—8 acela, care e înru-
dit cu stăpânul. În termenul aplicării sta-
bile din punctele 5—8 este a se computa
și timpul, în care respectivul a servit la
întreținutul stăpânului, în economie, indu-
strie, comerț ori întreprindere, sau la
testatoriatul stăpânului.

Dacă cel aplicat în permanentă a pă-
răsit serviciul din cauză de boală, iar după
încetarea boalei intră de nou în serviciu
la același stăpân, în curs de șase luni —
timpul acestei noi aplicări este a se so-
coti la aplicarea de mai înainte.

Dreptul dublu de alegere stabilit în
punctele 6—8 compete și atunci celui a-
plicat, când aplicarea sa a încetat în cele
șase luni din urmă, cu excepția, dacă a)
stăpânul dimitte pe cel aplicat din motive,
cari în înțelesul legii îl îndreptătesc să-
i dea drumul numai decât, sau b) aplicatul
fără a fi avut motiv în înțelesul legii să-și
părăsească numai decât postul, s'a înde-
partat singur de bună voie.

§. 9. Trei voturi are acel alegător
direct, care:

1. A absolvat cel puțin școala me-
die, adică, cea mai înaltă clasă a gimna-
siului, școlii reale, sau a institutelor egale
în învățământ, civile ori militare, ca școală
economică, de mine, de artă, industrie,
comerț, comunicație, ori școala reală su-
perioară militară sau de honvezi, și aca-
demia de marină, și încă cu bun succes.

2. Este ori a fost aplicat în post
pe cale legală, ori are o astfel de ocupa-
țiune, sau a avut, pentru care se cere în
înțelesul legii cel puțin absolvarea vre-
unui din institutele înșirate în punctul
1 sau se cerea atunci, când respectivul
și-a ocupat postul, ori și-a început ocupa-
țiunea.

3. I-s'a repartizat ca dare de pă-
mânt, casă, mine, de interes, ori de rente,
sau de venit, fără computarea dării gene-
rale supletorii de venit, fie numai pentru
sine, ori cu soția și copiii legitimi sau le-
gitimați împreună, în anul care a premers
compunerii sau rectificării listelor electo-
rale, fie în una, ori în mai multe comune,
cel puțin osută de coroane dare directă de
stat, în care vine computată și eventuala
scutirea provizorie de dare după proprie-
tatea de pământ și de casă.

§. 10. Aceea, cumă din punctul de
vedere al aplicării legii, cari școli sunt
în privința învățământului egale cu șco-
lele medii sau civile inferioare, respective
cu cele superioare, și că între școlile in-
ferioare economice, de mine și industriale,
cari sunt a se socoti, are se stabilească
ministeriul pe calea ordinației, iar ordi-
națiunea aceasta, dacă cere trebuința,
în urma schimbărilor întâmplare, are să fie
imediat întregită.

§. 11. Deputat la dieta țării poate
să fie ales acela, care pe vremea alegerii
a avut drept electoral, știe ceti și scrie,
e în stare să satisfacă cerinței legii, care
decretează limba maghiară de limbă a le-
gislației, și nu e eschis dela dreptul de
a putea fi ales. Împrejurarea, că cineva
nu are locuință stabilă în înțelesul § lui
2, ori că nu e trecut în listele electorale,
nu eschide posibilitatea de a fi respecti-
vul ales.

§. 12. Nu poate fi ales deputat la
dieta țării acela: 1. Care în înțelesul ar-

ticolului de lege 50 dela 1879, despre căș-
tigarea și pierderea dreptului de cetățenie
de stat ungar, nu poate fi membru al die-
tei. 2. Care pe vremea alegerilor încă nu
poate să fie deputat, fiindcă în înțelesul
art. de lege XV. dela 1899, paragraful 176,
despre judicatura în chestii de alegeri de
deputați la dietă, nu și-a prezentat man-
datul de deputat, ori în înțelesul art. de
lege 24 dela 1901, despre incompatibilita-
tate, §ul 25 alinea a doua, a intervenit
pe cale oprită la guvern. 3. Care din răvnă
de câștig a comis crimă pentru care a fost
pedepsit cu pierderea libertății pe timp
mai lung decât trei ani, ori a primit o
pedeapsă și mai grea. 4. Care pentru crime
divergente de cele amintite în punctul 3,
ori pentru delict e săvârșite din răvnă de
câștig, sau cari se lovesc de articolul de
lege V. din 1878, §ul 172, alinea a doua,
și sunt îndreptate în contra statului, ori
se lovesc de legea din 1908 despre emi-
grări, au fost judecați cu putere de drept
la pierderea libertății, cu începere dela î-
mplinirea pedepsei, ori intrarea prescripției,
în curs de zece ani. În casurile înșirate
în punctul 4 au să fie aplicate la fel și
dispozițiile din §ul 4 alineatele două din
urmă.

§. 13. Nu poate să fie ales deputat
la dietă: 1. Celce în intervalul dintre pu-
blicarea termenului de alegere și efectui-
rea alegerilor e aplicat ca jude la jude-
cătoria regească, ori la tribunalul regeșco,
sau ca membru al procuraturii regești de
pe lângă tribunalul regeșco, în acel cerc
electoral, care în parte ori întreg cade pe
teritoriul respectivului tribunal, ori jude-
cătoria cercuale regești. 2. Celce în tim-
pul amintit în punctul prim a fost prim-
pretor, pretor, căpitan de poliție la oraș
cu jurisdicțiune proprie, ori la oraș cu
magistrat separat, în cercul electoral, care
în parte ori în întregime se află pe teri-
toriu respectivului cerc sau oraș. 3. Func-
ționarul pus în serviciu activ al puterii
armate, fie permanent, ori numai în mod
provizoriu. 4. Prezidentul și substitutul
de prezident al comisiunii de alegere și
de adunare de voturi, în cercul electoral
în care cooperează la alegere ori la adu-
nare de voturi. (Va urma).

Din protopresbiterate.

Conferință preoțească în Făgăraș.

— 30 Octomvrie n.

Conferința preoțească a tractului Fă-
găraș pe 1908 s'a ținut în parohia centrală
Făgăraș la 27 Octomvrie. Bine cercetată,
absenți scuzate 6, necuzate 1. A fost
deschisă prin o cuvântare bună a p. pro-
topop N. Borzea, în care acesta stăruie
pentru înființarea de biblioteci parohiale,
cari au să disciplineze pe parohieni în tre-
buri culturale naționale.

Trecând preste obiceiurile formaliz-
tate de constituire și preste unele obiecte
de mai mare ori mai mică însemnătate,
țin să se remarcheze mai ales referada
p. Al. Popa din Lisa despre rapoartele
preoților, apoi raportul p. Ios. Cațaveiu
din Lisa despre uniformitatea serviciilor
dumnezești.

P. Al. Popa arată, că bisericile din
tractul nostru stau foarte slab materiali-
cește, așa că nu e nici una în stare să-și
facă față cheltuielilor fără repartitie.

Căile de îndreptare ar fi următoarele:
În fiecare parohie să se înființeze trei fon-
duri: 1. Fondul general și de clădire. 2.
Fond pentru înfrumșetarea bisericii și 3.
Fond de salarizare pentru dotația perso-
nelor bisericești.

Arată cât sunt de reale isvoarele de
dotare ale acestor fonduri și recomandă
și stăruie cu deadinsul, ca pe lângă veni-
tele obicinuite ale bisericilor să se facă
colecte de bucate, Reuniuni de femei și înso-
țiri de credit.

Subliniez pe aceste din urmă, pen-
tru că deși sunt prevăzute în cerculariul
consistorial Nr. 2132 bis., p. Popa are
meritul de a ni le fi înfățișat atât de con-
vingător, încât nu ne mai putem îndoi de
putința realizării lor. Își exprimă apoi nă-
dejdea, că pentru însoțirile de credit se
va afla sprijin în banca cea nouă „Lumina”
ce se va înființa — în opoziție cu băncile
deja existente pe la noi, cari — onore
excepțiilor prea puține — nu văd cu
ochi buni înființarea de însoțiri de credit,
sau cel puțin nu le sprijinesc.

Părintele Ios. Cațaveiu cetește rapor-
tul său despre uniformitatea serviciilor
dumnezești. Constată cu durere, că doar
numai numirile slujbelor sunt aceleași,
dar practica lor este aproape în fiecare
sat alta. Ba chiar în același sat se practi-
că o slujbă în mai multe feluri. În le-
gătură apoi cu acest obiect, raportorul
scoate la iveală momente, cari te umplu
de legitimă revoltă sufletească, arătând,
că sunt preoți, cari abuzează de poziția

Nr. 561/1908.

[331] 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului al doilea de învățător în comuna **Zlatna**, să publice concurs cu termen până la 20 Noembrie a. c.

Emolumentele sunt 800 coroane din repartitie.

Cuincuenaliile să compute numai dela instituirea definitivă în această comună.

Concurenții să-și aștearnă cererile înscrise conform normelor din vigoare în termenul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiterial și înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică pentru a-și arăta destăruțitatea în cântări și tipic.

Să cere dela concurenți să aibă cel puțin 4 clase gimnaziale și calificațiunea cel puțin cu bine.

Abrud, 28 Octomvrie 1908.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al Abrudului în conțelegere cu com. parohial.

Petru Popoviciu
protopresb.

Nr. 990/908.

[329] 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa primă **Vama Buzăului**, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele din parohie.

Doritorii de a ocupa acest post au să și înainteze cererile provăzute cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiterial în Brețcu (Bereczk) și cu prealabila înștiințare a acestuia, a se prezenta în vre-o Duminică ori sâmbătoare spre a cânta, cu-vânta ori a servi în biserică.

Brețcu, 25 Octomvrie 1908.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului Treiscaunelor, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Constantin Demian
protopresb.

Sz. 1720/1908.

[330] 2-3

Faeladási hirdetmény.

Felsőpán község (Szebenvármegyé) eladja 1908 évi december 18-án d. u. 1 orakor Felsőpán község irodájában nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek következő bűkkfamenynységet.

1. A „Magura” nevű havasi erdejének (D. ü. oszt.) 1887 K holdján található mintegy 37869 m² re becsült és

2. A „Dealul lungu” nevű havasi erdejének (D. ü. oszt.) 3531 K holdján található mintegy 55920 m² re becsült bűkkfát tövön az erdőben.

Kikáltsási ár az egész fatömegre nézve 93789 korona. — Lánatpénz a becsárnak 10% ka.

A bánatpénzzel és bélyeggel elátott zárt írásbeli ajánlatok szóbeli árverés megkezdéséig elfogadhatók.

Elkésve beadott vagy szabálytalanul kiállított ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

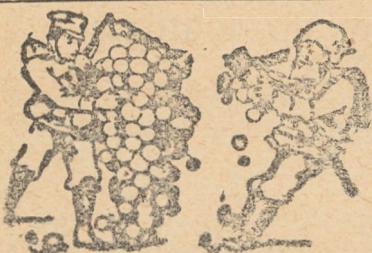
Utóajánlatok nem fogadhatók el. Becsáron alul a fa nem adatik el.

Az árverési feltételek és becslési jegyzék a százszebesi jár. főszolgabíró és m. k. jár. erdőgondnokság irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Szászszebes, 1908 november 9-én.

A j. főszolgabíró:

Haner.

Viță de vie al-toită

expediază sorte curate, sub garanție, în sortiment bogat, de ani cunoscuta și solida firmă:

Prima plantatiune de vițe de pe Târnavă.

Proprietar: **FR. CASPARI**,
Mediaș, Nr. 62 (Transilvania).

Rog a cere catalog ilustrat!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării și poate deci fiecare posesor de vie a-și cere informațiuni despre soliditatea numitei firme, dela persoane cunoscute. (292) 11-34

MARE e norocul la KISS

Hărnicie, lucru și cruțare îți ajută după timp îndelungat să ajungi la bani, și totuși să ajungi repede și pe neașteptate bogat, e un noroc mare. De aceea cei mai mulți oameni cumpără losuri, pentru că au **mereu speranța** de a ajunge bogați.

Indeosebi loteriile c. ung. priv. sunt preste tot iubite, pentru că din cele 125.000 losuri puse în circulație 62.500 bucăți câștigă, deci necondiționat **tot al doilea los câștigă!** Șansele de câștig sunt **unice în felul lor**, nu există în lume un plan de loterie care să fie atât de solid și favorabil.

Atât la emisiune cât și la trageri e controlată din partea regimului c. ung. și din aceasta cauză publicul are în losurile de clasă **toată încrederea**.

Norocul e neprețuit! Dela întâmplare depinde norocul multor oameni. În viața fiecărui om au fost și sunt momente, în cari își poate edifica norocul! Faceți o încercare de noroc cu acel număr, care stă lângă **numele** Dtră sau lângă numele unei persoane a Dtră iubite, care probabil la tragerea viitoare se va trage cu un câștig mai mare.

(805) 5-5

Încercați-Vă norocul la noi, căci

MARE e norocul la KISS!

CAROL KISS & COMP

societate de bancă pe acții, colectura principală a loteriei de clasă c. ung. priv.

Biurul central:

IV. Kossuth Lajos-utca 13. sz.

Filiale:

Erzsébet-körut 22. și Rákóczi-ut 55. sz. a.

CUM VĂ NUMIȚI?

Acești numeri se capătă numai la noi:

Adél	60142	Constantin	68015	Ferdinand	48152	Izidor	53382	Manó	34078	Róland	73122
Adolf	96085	Clementina	22222	Ferenc	94294	Izso	67672	Marcell	8186	Rózália	91962
Adorján	44739	Clarissa	90779	Flóra	8393	Jakab	4957	Margit	92600	Rózsa	8544
Adrien	110545	Cézár	3365	Flórián	68007	Janka	10496	Mária	105994	Rudolf	57734
Ágnes	93377	Cecilia	119440	Flóris	90760	János	29153	Mariska	51334	Salamon	13692
Ágost	22193	Carolina	21893	Fodor	102251	Jenő	37794	Márk	13625	Sámon	10743
Ákos	8159	Camilla	94913	Franciska	2329	Jolán	48143	Mária	8238	Sámel	34079
Aladár	57514	Böske	67617	Irida	29441	Jónás	53387	Márton	21375	Sándor	27983
Alajos	73360	Borska	4967	Frigyes	51228	Józsa	64234	Máté	91094	Sarolta	48152
Albert	90707	Dániel	93342	Fülöp	13645	József	92583	Malvin	100968	Sebestyén	94244
Alfonz	102204	Dávid	21374	Gábor	5204	Judith	75008	Matild	8532	Simon	8393
Alfréd	33815	Demeter	67336	Gábor	74126	Julia	20184	Mátyás	12707	Stefánia	68007
Alice	79340	Demjén	20046	Gáspár	90801	Juliska	91095	Melinda	90739	Szániszló	90760
Amália	9804	Dénes	106184	Gedeon	106157	Kálmán	106000	Menyhért	108035	Szeréna	102251
Ambrus	54793	Dezso	21352	Gergely	32076	Kamill	39570	Mici	8399	Szidónia	2329
Andor	94383	Domokos	67326	Gertrud	54.04	Karolin	8223	Mihály	13028	Szilárd	29441
András	106048	Dóra	53395	Géza	23147	Károly	22154	Miklós	21636	Tamás	51228
Anna	39499	Dorotya	92576	Gida	94983	Kázmér	93327	Miksa	94934	Taszió	13645
Antalka	21052	Döme	8545	Gizella	8205	Katalin	102539	Milan	119167	Teofil	5204
Antónia	90847	Dömötör	58579	Gottfrid	108024	Kelemen	51178	Mór	50562	Teodor	74126
Aranka	13661	Eberhard	91314	Gusztáv	95330	Klára	29463	Náci	95339	Teréz	90801
Armin	77258	Edith	106164	Gyárfás	58136	Klotild	95025	Nándor	108054	Terká	106157
Arnold	91937	Edo	51230	Guidó	20181	Konrád	8379	Natalia	119193	Tihamér	32076
Aron	4417	Eduard	22222	György	51221	Kornelia	13643	Náthán	8313	Tibor	54404
Árpád	119449	Élek	90757	Győző	119427	Kornél	20554	Nelli	53395	Titusz	23147
Árthur	22289	Elemér	8354	Gyula	39594	Kristóf	90825	Nesztí	92576	Tivadar	94983
Attila	73367	Eleonóra	6.094	Gyuri	27186	Kristina	107497	Netti	8545	Tóbiás	8205
Augusta	94210	Eliás	45568	Hedvig	12710	Lajos	45594	Nina	58579	Tódr	108024
Aurél	92491	Ella	102232	Heléna	91089	László	8194	Olga	91314	Ulrik	95330
Aurélia	21358	Elvira	50665	Henrik	32069	Lázár	67617	Olivér	106164	Urbán	58136
Balázs	13663	Elza	39579	Hermann	45558	Lénárd	21637	Orbán	51230	Valentin	20181
Bálint	106196	Emanuel	94920	Hermína	78322	Lenke	93388	Oszkár	22222	Valéria	51221
Bandi	64617	Emil	20176	Hubert	22443	Leó	108115	Ottó	90757	Vencel	119427
Barnabás	616	Emilia	13034	Hugó	3369	Laura	8383	Odón	8354	Vendel	39594
Beatrix	94923	Emma	67667	Ibolyka	105976	Leontin	19119	Otót	60094	Verona	27186
Béla	51200	Eudre	3365	Ida	93674	Leonora	48131	Pál	45568	Vidor	12710
Benedek	34291	Erna	29464	Ignác	96779	Lidia	94241	Paula	102232	Viktor	91089
Benjamin	94227	Ernesztin	96891	Ilka	67657	Lina	22157	Péter	50565	Viktória	32069
Bernát	21075	Ernő	119440	Ilés	8139	Livia	5213	Piroska	39579	Vilma	45558
Berta	108141	Ervin	51250	Ilona	22142	Lóránd	78243	Pista	94920	Vilmos	78322
Bertalan	20050	Erzsébet	23122	Ilona	13363	Lipót	90826	Pongrác	20176	Vince	22443
Bertold	4204	Etel	91902	Imre	73348	Lőrinc	2318	Ráchel	13034	Walter	3369
Blanka	13028	Eugénia	8544	Irene	52072	Lucia	92456	Rafael	67667	Wladimir	105976
Bodog	73348	Éva	57734	Irma	94209	Ludmilla	119200	Regina	3365	Zoltán	93674
Boldzsár	8331	Fabián	13692	István	50631	Lukács	21364	René	29464	Zseni	46779
Borbála	95025	Fáni	107473	Iván	2312	Ludvig	7494	Rezső	96831	Zsigmond	67657
Cristian	39579	Felencia	34079	Ivor	68015	Lujza	66324	Richárd	119440	Zsófia	8139
Cornelia	57627	Félix	27083	Izabella	73120	Magda	90795	Róbert	51250	Zzuzsána	22442

Ne rugăm a comanda imediat, ca să nu se epuizeze numărul dorit!

Losurile de clasa I.

Prețurile:

Optime	Los	coroane	1-50
Pătrar	"	"	3-
Jumătate	"	"	6-
Intreg	"	"	12-

Tragere:

în 19 și 21 Noembrie.

Rugăm a tăia aici afară și a ni-l trimite nouă!

BILET DE COMANDA.

Cătră cassa de bancă Carol Kiss & Comp, soc. pe acții.
Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 13.

Rog pentru trimiterea de clasa primă
loteria XXVII și a planului oficiu.

Suma în Cor. } o trimit alăturat în mărci.
} o trimit prin mandat poștal.
} binevoiti a o ridica prin ramburs.

(Cele de prisos sunt a se șterge.)

Adresa exactă. } Numele
} Locul, strada, Nr. casei
} Poșta ultimă (Comitatul)